

התיקורת הישראלית כדי לתעד את המיפגש

קים, שאמורים היו לבוא ולברוק אפשרויות השקעה ברפובליקה הרחוקה. הוא אמר עוד שבמהלך 14 ימי ביקורנו שם נפגש עם כל רדגי השילטון, עם אנשי תרבות בכירים, עם עיתונאים עמיתים ועוד ועוד.

זמן היה למכביר. גם פגישות, אם כי לא לפי המושגים המקובלים במערב. הביקור כולו — מרגע הנחיתה במוסקווה ועד רגע העלייה למטוס בחזרה מערבה — מומן על-ידי משרד-התרבות הגרוע.

כבר כיום הראשון לשהותנו שם, דאג משהו המקורב למישלחת לשמש עבורנו חלפךספים במישרה חלקית. השער הרישמי של הרוכל הוא 0.65 לרולר. אנתנו קיבלנו 10 רובלים לרולר. בריעד התברר לנו שהחלפן גבה מכל אחד מאיתנו דמי חלפנות כגובה של 50%-60%. וכך, כאשר בכיסו של כל אחד מאיתנו היו מונחים לפחות 500 רובל, יצאנו לכבוש את גרוזיה. או כך, לפחות, חשבנו וקיוונו.

מהר מאוד גילינו שזמן לכבוש את העיר אינו כנמצא. כבר מן היום הראשון לביקור הובלנו אחר כבוד מאתר לאתר, ממישרד למישרד ובעיקר משולחן אוכל אחר לאחר. האוכל היה חלק עיקרי בביקורנו בגרוזיה.

הסעודה הגרוזית המסורתית מתנהלת כך: לכל שולחן יש מעין יו"ר, המנהל את הא"רוחה. זמן קצר אחרי שהכל מתיישבים על כיסאותיהם, קם היו"ר, מרים את כוסית-המש"קה שלו ופותח בנאומו נרגש. במהלך ביקורנו שמענו עשרות נאומים כאלה, כולם בגוויות שוטפת. כל הנאומים היו דומים אלה לאלה (כך הכנו מהתרגום).

כל הנאומים כללו ריבירי הערכה למכביר לישראל, לישראלים, ליהודים, לנו ובמיוחד לח"כ אפרים גורי (כך אמרים בגרוזיה), שעיזב את גרוזיה בגיל 17, וכעבור 17 שנה חזר למחוזות ילדותו. רק פלא הוא שאחרי שבו"ר עיים של נאומים כאלה עדיין לא ריבירנו גרר זית שוטפת.

ועוד בטרם הספיק היו"ר לסיים את דבריו ולהתיישב אל השולחן, כבר קם משהו נוסף, מרים את הכוסית שלו ופוצח בנאומו מאותו הסוג. למותר לציין שלא הבנו מילה. למותר לציין שגם התרגום היה, אחרי כמה עשרות ארוחות כאלה, מיותר לחלוטין. למותר לציין שמינהג זה של נאומים מיותר את הארוחה

כולנו ימים של טיהור מעיים יסודי וכאבי בטן עמוקים. כיום השישי ערב זומן לנו ביקור בבית הכנסת הגדול של טביליסי. לבשנו בגדר-הג. הנשים עטו על עצמן שמלות ארוכות-שרור לים ורכסות עד צוואר. הגברים התהדרו בח'ליפות וכביפות ונסענו באור אחרון של היום השישי אל העיר העתיקה של טביליסי, שם שוכן בית-הכנסת.

רבים מבני הקהילה היהודית באו לשווף בעיניהם את האורחים המכובדים מישראל. קשה לומר שהיתה זו פגישה עם קהילה יהודית נידחת ומנותקת. קשה גם לומר שאנתנו הישראלים הראשונים שכף רגלם דורכת במקום הקדוש והמעוטר בכתובות כשפת-הקודש. לרבים מהם מישפחה בישראל, חלקם ביקרו בארץ. אחרים קיבלו את בני-מישפחתם הישראלים לביקור. אחרי תפילת יום השישי בבית-הכנסת, שגם במהלכה נישאו נאומים, כמוכן, שגם סו'ר זכינו לכבוד גדול, נלקחנו (במהירות כמובן) ל"פגישה" נוספת. "פגישה" שהיתה גם היא שסיקור לארוחה רבת-מנות.

טואלט ועוד אביזרים הנפוצים כלי-כך כאן והחסרים כלי-כך שם.

או עוד לא הבנו מה גודל המציאה, מכיוון שגם בבית-המלון שבו שכנו בטביליסי, היו בתי-שימוש צמודים לחדרים.

ואו הגיע הרגע הגדול. אחרי שסיימנו "להיפגש" עם מיטב ומירב האנשים החשובים בטביליסי, נלקחנו, כפי שהובטח לנו, למסעי טיול ברחבי גרוזיה. ארזנו מעט מיטלטלים, נארזנו לתוך אוטובוס גרוזי טיפוסי ויצאנו לדרך לא-נודעת.

הכיוון היה מערב. ארץ יפהפיה נתגלתה לעינינו. כולה נהרות, יערות, הרים ונופים

ענת טיטובסקי, העולם הזה

נפלאים. כפרים קטנים פזורים לאורך הדרך, עיירות קטנות, שעל פניהן חלפנו בסערת אגוזו רועשת. אנשים אלמונים, שאת פניהם ראינו מבעד לחלונות. וכך נסענו במהירות, לא עוצרים לרגע. בקשה אחת היתה בפנינו, כבר מן היום הראשון שבו הגענו לגרוזיה: לבקר בעיר הולדתו של סטאלין — גורי. ואכן, אחרי שעות של היטלטלות בורכים עקלקלות, עצר האוטובוס ואנחנו יצאנו לא-וויר החופשי.

הובלנו אל שדרת עצים רחבה, שבקצה עמד בניין גבוה ומפואר. הבניין נבנה מעל הבית הקטן שבו נולד סטאלין. האיש, כך הסתבר, עדיין נערץ על חוגים רבים בגרוזיה, ולא רק בגלל עובדת היותו גרוזי במוצאו. הבית שמור היטב, השרדה מטופחת. בצמוד עומד גם מוסיאון לזיכרו. בסוף השרדה יש כיכר רחבת-ידיים, שבמרכזה ניצב פיסלו של האיש המתנשא לגובה רב.

מחפשים מזכרת

כמוצאי שלל רב מיהרנו אל הפסל. הצ'טלמנו לידו בכל פווה אפשרית, הבטנו בו, סובבנו אותו וכמו תיירים מיצוקעיים רצינו אל הקיוסקים הסמוכים לכיכר, לחפש מזכרות, פסלים קטנים של האיש, סיכות, תמו'נות. לא מצאנו דבר.

מארחינו, מארגניהטיוול, כבר היו בלחץ. הם ירזו אותנו כמו עדר. האיצו בנו לשוב אל האוטובוס הממתין, אספו אותנו כמו חבורת ילדי-גן. "ממתנים לנו", הם אמרו בתקיפות. ושוב מצאנו את עצמנו סגורים באוטובוס מרעיש, מכיטים בנופים קסומים מבעד לחלונות, חולפים על פניהם בסערה רועשת. "ממתנים לנו" היתה כמוכן ארוחה נוספת ברוח ערכי גרוזיה.

הממתנים לנו" היו, בדרך כלל, ערים ועיירות יפהפיות במערב גרוזיה, שגם אותן (המשך בעמוד 46)

כך נהוג גם בטביליסי, בירת גרוזיה, למרות שיש שם גם חשמליות וגם רכבת-חתתית. על האוטובוס, כמו בכל מקום בגרוזיה, מופיעות כתובות בשפה הגרוזית ובשפה הרוסית.

הפעם התקיימה הפגישה בבית פרטי של צייר ופסל מפורסם, זורא צרטלי שמו, גרוזי כמוצאו, המרבה ביצירות אמנות, מעשה ידי בעל-קווא, בארצות-הברית וגם בארצות מערביות נוספות.

הבית נמצא על ראש הר והוא צופה על כל העיר טביליסי. הוא משתרע על שלוש קומות ומשופע ביצירות אמנות, מעשה ידי בעל-הבית ובהרבה שכיות חמדה, רהיטים מפו'רים, כלי-חרסינה מטוגננים, כלי-כסף, שלר שה מוגנים, כיסאות מגולפים, ריהוט עור שחור, טלוויזיה טו'ר עם שלט-רחוק (מוצר נדיר אצל פשוטי העם), ניברשות מפוארות, חצר מרווחת, דשא ורהיטינג לבנים, טלפון אלחוטי, טלפון לחצנים, כוסות קריסטל וד' עיקר: כמה וכמה בתי-שימוש, ממש כמו אצלנו — עם אסלה, קרשי-שיבה, נייר

נוסעים בהוץ למי שביקר במצריים אין זה מחזה יוצא-דופן לראות מספר נוסעים הנתלים מבחוץ, ונדחסים, כאשכולות, על מדרגות האוטובוס.

בשעות רבות. רק כסיומה של כל ארוחה התברר לנו שהפעם אנתנו "נפגשים" עם שריי-ממשלה, מרדעים מן האקדמיה למדעים או אנשי תר'בות ואמנות. ניסיונות נואשים שעשינו ליצור קשר מילולי עם ידידינו השונים לארוחות, התגלו במהרה כניסיונות-נפל. מעטים מהם דוברים אנגלית. איש מאיתנו, ילידי הארץ, לא דיבר גרוזית שוטפת, וגם כאשר נמצא מי מביניהם דובר אנגלית והתחילה להתפתח שיחה, מייד היה מי שהיסה אותנו בתקיפות, כדי שלא נפריע לסידרת הברכות הבלתי-נגמרת לתיפארת מדינת-ישראל. נוסף על כך היתה לאוכל גם השפעה מכ'רעת עלינו. שילשולים פקדו את כל חברי המישלחת, שלא לפי סדר האלף-ביתי. הם לא פסחו גם על יוצאי גרוזיה שבינינו. וכך עברנו

כל הפגישות הפוליטיות, התרבותיות, התבר'רות, האישיות ואחרות, נעשו סביב שולחנות עמוסים ליעיפה. כל הפגישות התגלו מהר מאוד כשיחה חרי-צדדית.

למשל: ערכנו סיור מרתק בעיר טביליסי. ביקרנו בשכונות העתיקות, בכיכרות, ברחו'בות הרחבים. ואו, כאשר עינינו הסקרניות עוד לא שבעו מן המראות החדשים, התחילו המארחים לזרז אותנו ולהאיץ בנו. כאחוזי-תזוית נדחפנו אל המכונית שהובילה אותנו למיסעדה מרווחת/ לבית גדול/ למועדון מקומי/ או לכל אולם אחר. שם, כמו כסר'ט שראינו כבר מאה פעם ויותר, המתין לנו אותו שולחן-אוכל, עמוס בעשרות צלחות מלאות במיטב מטעמי המיטבח הגרוזי. ואנחנו, היש'ראלים, עוד בטרם הספקנו להביץ את השיגרה הגסטרונומית, נדחפנו למקומות של כבוד.